

4 CENTESIMI

4 PARE

4 HELLER

Predujba za Monari: ja
lanala 4 K za 3 mjeseca.
Pojedini broj 4 pare.

Abbonamento per la
Monarchia: Corone 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 4 cent.

Abbonamento für die
Monarchie vierteljährig
4 K, einzelne Nummer
4 Heller.

OMNIBUS

Istazi svaki utorak, četvrtak i
subotu u 3 ure po podne.

Ere ogni Martedì, Giovedì e
Sabato alle 3 pom.

Erscheint jeden Dienstag, Do-
nerstag u. Samstag um 3^u nachm.

Za svršenju objava u
"Malom oplatniku" plaća
se za svaku riječ 2 para
Najmanje pristojba 30 p.
Per le inserzioni d'avvisi
nel "Notiziario d'affari"
il paga per ogni parola
2 cent. Tassa minima
30 centesimi.

Jedes Wort im "Kleinen
Anzeiger" kostet 2 h.
(Die niedrigste Taxe 30 h)

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINJA i dr. PULA Via Sialia br. 1

Arnautski ustanak.

Pisali smo ju, kako se stanovnici gor-
nje Albanije opiru turkoj vlasti. Ne-
gdašnja stara Srbija oko Prizrena i Peči
i Kosova polja, puna hrvatskih imena
gora, planina i ravica, danas je postoj-
bina ljutog Arnauta.

Neprohodne su njihove planine, pak se
za pravo ni neznaju o njima. Prilika je,
da među onim planinskim plemenima ima
još i našega naroda, ili bar da je mnogo
kraja, gdje se govore oba jezika, to jest
i hrvatski ili srpski i arnautski. U tom
nas potvrđuje vijest, da od dvije glave
vojvode sadašnjeg ustanka, jedan je Haj-
dan-aga Arnaut, a drugi je Isa Bojcinac,
a to je za stalno hrvatsko ime.

Jenaci su, koji neustrašno pogibaju.
Službene turške vijesti javljaju, kako je
sultanova vojska zauzela, sad ovo, sad
ono mjesto, ali tome je malo povjerovati.
Istina je, da su turške vojske otelo Ar-
nautom klanca na Kačaniku, ali dosta je
kraja s jedne i s druge strane, koji je još
u rukama Arnauta. Dapače po najnovijim
vijestima reći bi, da se ustanak širi i da
će se uz gornju Albaniju, gdje su ustaše,
priključiti također dnoja Albanija, to jest
ona strana što vala prema moru i prema
Grčkoj.

Kada smo već na tom pogovoru, do-
brno je, da našemu pokretu dozovemo u pamet,
kako su Arnauti bili silni već pred
četiri, petsto godina. Imali su onda svoga
velikog junaka Skenderbega, koji se
je opirao Turkom i držao slobodnom
zemlju. Prekrasne su naše narodne Kačič-
eve pjesme o porođenju Skenderbega i o
njegovim bojama s Turci. A već prije
njega znalo se je za albansko junaštvo.
Naša narodna pjesma spominje, kako je
Marko Kraljević, da mu ne bude ni-
čega falilo na velikoj gostbi, koji je pri-
pravljen hrišćanskoj gospodi, bio da ima
iride od Ohijskog jezera. Iz Pri-
zrena grada gdje je Marko Kraljević
stolovao, moralo se je do Ohride proći
Vudru i tvrde klanec gore Kačanika
baš kao i danas. Markova majka Jevro-
sima izradila je dojke iz njedara i s njima,
to jest materinim mlijekom zaklinjala Marka
neka neide na Ohridu, jer će se putem
namjeriti na Arnauta Musu Kesegiju i
nastradati. Marko nije poslušao majke,
nego se je dao na put i u istinu u te-
sno m klancu tvrda Kačanika namjerio se
je na Musu Kesegiju. Klancu tesan: ne-
može da prođe na konju junak uz junaka,
nego bi se jedan imao stiknuti uz junaka,
Marko, sin pokojnoga kralja Vukašina
neće natrag ijer je kraljevoga roda. Ni
Musu Kesegija neće natrag, jer je Arnaut,
pa govori Kraljeviću Marku:

"Ako j' tebe radila kraljica na postelji
na meku šindelu u tanko te platno zav-
jalo i zlatnom te žicom povijala, a mene
je ljuta Arnautka, na ramenu na stini
studenj i još me je bolna zaklinjala da se
nikom neunišću s puta".
Sašli su onda na ravno polje i naba-
civali se buzdovanom ljetni dan do podne.
Marka već love sline bjele i krvave. Musu
samo bile. Sreća je bila, te se je Marko
objavila dobra vila i na taj glas se je
Musa ožareo, odkuda glas, pa ga je u
taj čas Marko Kraljević ljutim nožem ja-
taganom razorio od dimlja do grla. Al

mu je bilo i što vidjeti: Tri je srca imao
Arnaut Musa Kesegija. Jedno srce već je
bilo poginulo, drugo srce tek se je bilo
razgrlo, a na trećem srca ljuta zmija,
koja se je onda probudila i govori Kra-
ljeviću Marku: Moli Boga Kraljeviću Marko,
da se nisam prije probudila, jer da sam
se prije probudila, od tebe bi trista jada
bilo.

Tako nam, eto od petsto godina narod-
na pjesma prikazuje jakost i junaštvo
Arnauta u njihovim neprohodnim gorama.
Zato nije ni čudo, što ih uno jedno 25
bataljuna turške vojske, koja je na njih
posla, do sada nije premogla a ni neće,
ako Sultan nepošalje tamo mnogo poja-
čane vojske.

A zbilje su Arnauti bore? Točnoga od-
govora na to nije moguće dati. Najbliže
će biti istina ovako:

Arnauti su turskomu cesarstvu bili vjerni
dok ih nije ništa pitalo i dok su ih sultani
u Carigradu držali u velikoj časti,
na visokim službama i na stražam pred
carskim dvori. U Carigradu čuvari car-
stva, a doma sami gospodari. Sada se je
to od par godina promijenilo. U Turskoj
obladala je m i a d u stranka, koja je sk-
nu s prestolja jednoga, a postavila dru-
gog Sultana i zavela zakone i odredbe
onako više na evropsku. Arnautima to
neide u glavu. Neće da broje ogne i ova
i da od njih plaćaju; neće da se dijele
pod mora uče u školama turski, kad
imaju svoj, narodni jezik, neće da im za-
povjedoju plaćenje Carigrada, došli Bog
zaa od kuda, neće novotariju, pak eto ti
ustanka i ljutih bojova.

Svijet se nada, da će Sultanove vojske
prevladati Arnautu i da će na proljevnoj
krvi uzrasti cvijet mira. Pusta li mira,
koj raste na ljudskoj krvi!

Mi nevjerojemo, da će se Arbanija po-
koriti tako lahko. Dapače moglo se izdici
i većega zla, jer ima Turska Carstva
još u drugim krajevima teških neprilika.
Na primjer: Tamo daleko u Arabiji
još su nema plemena nepokorena i dosta
vojske treba, da ih drži na uzdi i da
očuva ono, što je har po imenu sultanovo
po Arabiji. Pak pod levantan na velikom
otoku Kreti ili Kandiji, ovih dana kad
se je sastala narodna skupština, zastupnici
narodni nisu prisegli na Sultana, kako bi
morali, jer je do sad na njihov vladar,
nego su prisegli na grčkoga kralja, jer
su oni Heleni, pak da hoće biti saje-
dineni sa ostalimi Grci ili Heleni od kra-
ljeva.

Eto iz toga bi također moglo izići se
zla, pak će Turčinu biti tesko da gasi,
kad mu je oganj na više strana krova.

Još se glasa, da se Arnauti spremaju,
ako bi vidili, da nemogu odoliti turskoj
vlasti, kako bi ponudili našem Cesaru
i Kralju neka bi on uzro pod se Arba-
niju. Jer čuju, da u Bosni nije baš slabo
i da se nećira nikomu u vjeru, nego da
je mira i kršćanska crkva i turska žamla.

Neznamo koliko je toga istina; ali ako
bi se Arbanija dala pod Našega od do-
bre volje, onda dakako nebi žaliti. Mogao
bi Marko Kraljević, nakon petsto godina
mirno do Ohride, jer mu nebi prećio Musa
Kesegija. Ali nećaj Bože, da našim gene-
ralima sune u glavu Arbaniju silom uz-
ima. Mi držimo da i nitko nemisli na to,

jer makar je jedno srce poginulo u ra-
dnjim bojovima s Turci, drugo se je jedva
razgrlo, a na trećem ljuta guja spava....

Progon talijanskog jezika iz suda.

U predzadnjem broju "Omnibusa" po-
kazamo koliko li ironije ne sadržavaju
jadicke naših prijana Talijana, u "Gior-
nalettu" i "Piccolo" u kojima oni opla-
kuju ona za njih blažena prijašnja vremena,
a u drugu ruku hoće da zavaravaju ne-
upućenu masu, kako se danas na suda-
vima Primorja uvajda hrvatski i sloven-
ski jezik, dočim se proganja i tjera talijanski.

Dosta je par puta zaviriti na kojem
istarskom sudu, pa se lako čovjek usjeri.
Kako se postupa na našim narodom, i
kako se prava uvajda hrvatski jezik.

Neka nam bude primjer kotarski sud
u bliznjem Vodnjanu. Dvije trećine pu-
čanstva ovog sudbenog kotara jesu pri-
padnici hrvatske narodnosti, ali na sudu
nema niti jednog činovnika Hrvata, dočim
jedan jedinac činovnik pozna hrvatski jezik.

Premda na sudu imade najviše poila
sa našim narodom, to suci i činovnici ne
poznavaju i neće da nauče jezik naroda,
to jest hrvatski.

Hrvatske rasprave ili barem zapisnice
uzaludno ti je zahtijevati, jer dočim sudac
čisto i bistro izvaji da ne može držati ra-
spravu u hrvatskom jeziku, jer da ne pozna
suo dovoljno hrvatski.

Pitanje je samo, kad će ovaj gospodin
sudac i njegovi ostali drugovi talijani
naučiti hrvatski, kada toga nije još do
danas učinio?

Zgratati se mora čovjek, kada čita hr-
vatske sastavke, kot. sudova u Rovinju,
Bijam, Ložnju, Vodnjanu, Labinu, Mo-
tovunu i t. d.

Značljivi smo, što bi talijani; a o-
bitelj dopisnici "Gionaletta" i "Piccolo",
kada bi hrvatski suci i činovnici na isti
način nakazivali talijanski jezik, kao što
čine talijanski činovnici sa hrv. jezikom?

Napisi i oglasi po većem dijelu istar-
sudova isključivo su u talijanskom jeziku.
Okružni sud u Rovinju još i danas imade
svoje talijanski napis i talijanske oglase
i pole. Gruntovne knjige vode se većim
dijelom isključivo talijanski. Zamolnice
jednog suda na drugi pišu se isključivo
talijanski, usprkos da je dočim predlog
pisan hrvatski. Dopisivanje i predloge ko-
tarskih sudova na državno odvjetništvo
sastavljaju su uvijek talijanski. U kratko
unutarnji jezik na sudovima u Istri jest
talijanski.

Kod primanja u službu sudbenih či-
novnika ne zahtijeva se od njih poznavanje
hrvatskog jezika, a još se manje to
zahtijeva od sudaca. Za njegovo proma-
knuću u viši čin, dosta je da mu njegov
dotađnji pretpostavljeni izdaše svjedoč-
stvo, kojim potvrđuje, da dočim činovnik
pozna dovoljno hrvatski jezik, pa briga
Austriju, da li to odgovara istini ili ne,
dosta da je forma spašena.

Znaedem jednog suca, čije nedavno ime-
novanje, kojim je preskočio jednog suca
Hrvata, bilo je opravdano time, jer da
poznaje hrvatski jezik, koji mu je neop-
hodno potreban u njegovoj službi, a to
poznavanje temelji se jedino na svjedočst-
vu, koji mu je izdao njegov šef, da dočim

sudac poznaje hrvatski jezik, dočim ovaj
isti sudac, u jednoj prigodi, malo izakao
je dobio ono vjuno svjedočstvo nije znao,
što bi značila riječ objesiti se, pa je
morao pitati mladjeg kolegu da mu ovu
riječ protumači.

I zadnja sudsba imenovanja jaani su
nam dokaz kako Austrija protežira Slavene
na sudovima u Primorju. Sucima u Istri
bili su imenovani gg. dr. Borri, Gustin,
Peteani, De Mori, Riosa i t. d. od koje
gospode nitko neznati niti riječi hrvatski,
a namješteni su na sudovima u Puli, Pa-
zinu, Poreču i t. d. gdje živi većim dije-
lom naš narod.

Na sudove Primorja primaju se dano-
mice kao pravne vježbenike, svršene
pravne talijanske narodnosti, koji ne znaju
niti riječi hrvatski ili slovenski, pa kako
im istarski i tršćanski Talijani ne daju
dostatan broj takovih uzor činovnika, pri-
maju u sudsnu službu dalmatinske Ta-
lijane, osobito "Zastirane, kojima, uslijed
neznajanja hrvatskog jezika, postalo je ne-
moguće službovanje u Dalmaciji.

Sto pak dr. kažemo o potpunom prezi-
ranju hrvatske većine u Istri kod imeno-
vanja c. k. bilježnika. U dvadesetom vijeku
moglo bi se ipak zahtijevati od javnog
bilježnika da pozna jezik pučanstva, hoće
li da narod imade povjerenja u osobama,
kojima državni zakon daje osobitu vjero-
došnjost.

Zaista, jednog li talijanskog jezika, usli-
jed ovaskovih progona.

VIJESTI.

Mjesne.

Hrvatsko kazalište u Puli.

Sutra davat će se za prvi put u Puli
"Gospodina Diposa pete sarješt". Vjezla
igra u 3 čina od Artura Lipschitza i F.
Frederika. Prevao Dragutinović.

Hrvatska opera u Puli.

U prošlom broju ovog lista bilo je jav-
ljeno, da je zagrebačka opera, koja sada
gostuje u Splitu bila pozvana u Sarajevo,
da prigodom Kraljeva dolaska u Bosnu,
priredi nekoliko svedenih kazališnih pre-
stava u Sarajevu. Ovih je dana bila ova
vijest demantirana i objavljeno da zagrebačka
opera ne ide u Sarajevo. Uslijed ove vi-
jesti pojavila se ponovno u nami nada,
da možda i mi u Puli doživimo jednu
kratku opernu sezonu.

Doznajemo da uprava zagrebačke opere
nebi imala nikakve poteškoće doći za ne-
koliko dana u Pulu. Jedino pitanje, koje
je još neriješeno, bilo bi financiranje ovog
poduzeca i kazalište. O obim točkama
vode se pregovori, pa se nadamo da će
našim rodoljubima uspeti nadvladati sve
poteškoće, koje su im na putu i dovesti
u Pulu hrvatsku operu.

O financiarnom uspjehu nemožemo šta
da sumnjamo, kada promislamo na veliki
broj pjesotica. Nebi smjelo biti diljem
cijele Istre inteligentnog Hrvata ili Slo-
venca, koji nebi došlo u Pulu, da se
nautije naše divne hrvatske glazbe, da
čuje hrvatsku operu, da se divi našoj
umjetnosti.

Moralni uspjeh, koji bi smo imali nad-
mašio bi sve naše novčane žrtve, koje bi
nas stajala ova operna sezona.

I mi istarski Hrvati mogli bi smo se jedanput pokazati pred našim susjedima Talijanima, koji nam niče suvaku kulturu, da i mi Hrvati imamo izvrsnih kazališnih sila, da imamo opernu družinu, kojom bi se mogli dičiti i puno veći narodi od našeg. Pokazali bismo puljskim Talijanima, kako njihove putujuće družine a koje oni u nebesa kuju, puno i puno zaostaju za našom operom: U jednu rječ hrvatska opera u Puli morala bi služiti kao odmazda istarskih Hrvata Talijanima i vladi, za prezir i ignoriranje nas Hrvata prigodom istarske talijanske izložbe u Kopru.

Pjevački koncert u „Narodnom Domu“.

Kako smo objavili u posljednjem broju, imali smo u Puli na Dahove koncertat pjevačkog i glazbenog društva iz Gorice. Kako je vrijeme bilo kršno zabava je držana u vrtu „Narodnog Doma“. Općinstva koliko vrlo riedko. Goranji dio vrta bio je dubkom pun domaćeg općinstva to jest Hrvata i Slovenaca i braće Čeha. „Pevsko in glasbeno Društvo“ u Gorici jest podružnica Glasbene Matice Ljubljanske, a broji među svoje članove i muške i ženske takodjer od najinteligentnijih slojeva naše brat Slovenaca u Gorici.

Pjevački koncert uspio je sjajno. Sve se je divilo ljepoti i točnosti izvedenja pod vrlim zborovodjom g. I. Michlom, po rodu Čehom.

Mi Slaveni u Puli bez razlike narečja, dužni smo osobitu zahvalnost svim koji su se potrudili, da čujemo onako skladne zvuke naše divne narodne pjesme.

Ljepoti zabave doprinijela je, kako uvijek, i glazba c. i k. morarice, kojoj kako je opće priznato, nema na daleko para.

Vrle pjevačice i pjevači ogledali su si drugi dan Brione i veče krenuli vlakom put Gorice, podržavali na kolodvoru od boljih svojih znanaca ovdje.

Poželjno bi bilo, da puljski Slaveni dobiju češće ovakvih pobuda na ljubav za svoju narodnu umjetnost.

Uslijed ovog koncerta izbile su na želost našu javu neke pojave, koje već osuđuje svi trijezni i pametni. Puljski Hrvati, a na čelu im gosp. Josip Krmpotić, nisu zalili truda a ni vlastiti troška, da koncert slovenske braće uspije. Naša dva lista optetovano donijele vrhuče pozive na naše općinstvo, da se brojno odazove i koncertu pristupi. Posebni pozivi bijahu u svim javnim prostorijama našim izvešteni i na široko općinstvo razaslati. Naš starina gosp. Niko Mardešić pobrinuo se je naročito, da se pristup omogući častnicima i momčadi ratne mornarice, koji su zbili u zamjernom broju koncertu prisustvovali. Na privatnu trošak bio je za ovu zgodu udešen vrt „Narodnog Doma“ a vidjelo se je i vidjenijih Hrvata, kako sami donose stolove i stolice, da se stvori mjesta mnoštva, kako se je rijetko do sada vidjevalo na našim zabavama. U jednu rječ Hrvati puljski su se ljudski pobrinuli da koncert nad svako očekivanje bude posjećen, premda je radi duhovskih praznika, znatan dio građanstva bio iz Pule odsutan.

Nismo za sve to tražili ni riječi zahvale, jer nismo nikad razlikovali Slovenca od Hrvata, znajući, da je osobito u Istri i Trstu nužno narodno jedinstvo i da su slovenski uspjesi i naši uspjesi.

Za to nas je nemilo zapanjio ton, kojim su se gorika „Soda“ i ljubljanski „Slovenski Narod“ osvrnuli na izlet Goricanu u Pulu. A pošto znamo da onakovo prazno pivanje može da potječe samo od stanovitog mitakata i umišljene vladine, još nam je žalje da uprava „Pevskog in glasbenog društva“ u Gorici nije do danas ispravila, ono čudno izvješće.

— Od kad je naš narod počeo da se raz-

vija u Puli, nije se nikada osjetila potreba odjeljivanja. Ovdješnja slovenska kolonija nije bila smatrana gostom, već jednakopravnim članom iste porodice. Trebalo je da nedavno nesreća dovede amo neke zelenice, da oni tu potrebu osjete i da na taj način prouzroče oslabljenje narodnih redova. Sreća je međutim, da takovo nedostojno i nerazumno rovanjenje neće naći odziva kod starijih, iskusnijih i pametnijih Slovenaca, koji od dvadesetak godina, što borave među nama, nikad ne zaboravise da su: „Slovenac i Hrvat za uvijek brat i brat“.

Veliko zdravstveno povjerenstvo za Pulu.

Pod predsjedanjem c. k. Namjestnika kneza Hohenloha vijećalo je jučer na kotarskom poglavarstvu veliko zdravstveno povjerenstvo za Pulu. U tom povjerenstvu iliti komisiji sjede odaslanici vojničke vlasti (mornarice), civilnih državnih oblasti, pokrajinskog odbora za Istru i općine Pule. Koliko znamo, raspravlja se za sada pitanje proizvodnje vode i kanalizacije grada. Konačne kakove odluke nije se učinilo, a to je i naravno, jer je još dalek put do potankosti, a još dalji do onih pustih milijuna, koji bi trebali, da se sve onako izvede, kako želi jedan ili drugi.

Velika obećanja.

Puljski načelnik dr. Varetov boravio je nekoliko dana u Betu.

Na povratku dao je, kako „Giornaleto“ doznaje, općinskim savjetnicima izvješće o svojem nastojanju tamo. Bio je pokloniti se njegovom Veličanstvu Cesaru u Kraju, što ga je potvrdilo za načelnika.

To je pravo i dužnost! Pak je govorio s ministrom predsjednikom i skoro sa svimi drugim ministri, pri dođom za ovo, pri drugom za ono.

Donio je pun koš obećanja, neke za talijansku stranku vrlo poželjne stvari izjavio je kao stvar gotovu.

Necemo, da se za danas upuštamo u potankosti, samo spominjemo, neka se g. dr. Varetov ne nagli, jer bi onako svega moglo biti manje nego li on misli, orobio ako bude gluh i niem na najelementarnije duševne i tjelesne zahtjeve hrvatskoga i uopće slavenskoga stanovništva grada Pule.

Izlet u Cres.

U nedjelju, dan 3. lipnja priređuje ovdješnja podružnica Društva sv. Č. i M. izlet u Cres prigom glavne skupštine istarske Društve.

Prijava za izlet imade dosta. Rasprodavanje putnih karata lijepo napreduje.

Preporučamo svima, koji žele prisustvovati ovom izletu, da se požure sa dobavom dotičnih putnih karata, jer je sva mogućnost, da na posljednju ostanu bez istih. Karte se prodavaju u Penujilnici, „Narodnoj radničkoj organizaciji“ i u pisarni dr. M. Laginje. Cijena je za Cres i natrag samo 3 krunice.

Izletu će sudjelovati i ovdješnji pjevački zbor, koji će nas skladnim pjevom zabavljati na moru i u Cresu. Za istu prigodu prijavljeni su u Cresu izletiti iz Liburnije, iz Lestinja i sa otoka Krka.

U Cresu vlada osobito oduševljenje za ovaj izlet.

Hrvati i Hrvatice i ostala braća Slaveni: pohrli smo onaj dan sv. Cres, da čujemo što i kakovo je bilo doživljavanje naše Društve, što je ona uradila za našu istarsku riročad.

Na Brionima.

Prošlih duhovskih blagdana bila je sila gostova na brionskim otocima kraj Pule. Tamo boravi od više dana Njezina Carstva i Kraljevska Visost Nadvojvodkinja Marija Jofsa, ona što se je toliko zauzela, da je danas po svijetu već na daleko poznat ručni rad hrvatskog puka u Dal-

maciji, naročito narodno vezivo i pletilo, osobito znamenite čipke iliti merlice, koji su danas u običaju baš u najbogatijih slojevih po velikim gradovima.

To daje dobika narodu i pronosi svijetom slavu naše Dalmacije.

Prošlih dana bili su majku pohoditi na Brione oba Njezina sina, to se Franjo Josip Karlo i Ferdinand, te se nakon par dana boravka povratise na svoje službe i nauke.

Razne.

Primamo iz Kanfana.

Već se godinu dana riečava pitanje o imenovanju općinskog tajnika. Sriedu je valjda riešeno konačno, a bilo bi doba. Nego kažemo „valjda“, jer je naš načelnik g. Basilio prosvjedovao proti izboru i javio, da će se utedi na Juntu u Poreču. Bilo je ovako: Načelnik je predložio za stalno imenovanje dosadašnjega privremeno tajnika, koj se piše Cossara, a zastupnik Mitfan predložio je usposobljenoga konkurenta Jedinčina, koji osim usposobljen za tajničke poslove imade i to, da znađe na govoru i pismu takodjer hrvatski, što je jezik skoro svih općinara Kanfanarskih.

Glasovalo ih je za Cossaru 15, među timi i načelnik, za Jedinčina drugih baš 15.

Trebalo je dakle ponovno glasovati, da se vidi, koji će konkurent dobiti barem jedan glas preko polovice. Ali kod drugog i trećeg pokusa, glasovi su bili opet jednaki. Onda se je diglo na sreću i sreća je odlučila za Jedinčina. Izbor je posve pravilan i imao bi obvaljati, ako je pravice i zakona.

Nadgrobni spomenik biskupu J. I. Strossmayeru.

Djakovački kaplot naručio je kod jednog osječkog klesara za 11.000 kruna nadgrobni spomenik za biskupa Strossmayera. Spomenik će biti od karaškog mramora.

Dojdući broj „Omnibusa“ izaći će u subotu 28. maja.

PARTE ITALIANA.

NOTIZIE.

Il XIV congresso internazionale della stampa.

Sotto la presidenza di Guglielmo Singer, l'associazione internazionale della stampa ha tenuto nei giorni 18 al 21 corrente, il suo quattordicesimo congresso. A sede ne fu scelta questa volta la città di Trieste, la quale diede ai congressisti, suoi ospiti, assieme alla Camera di Commercio di Trieste e dei congressisti italiani, in italiano.

Togliamo, per titolo di cronaca, dai diversi discorsi quanto appresso, come sono riportati dal „Piccolo“ del 19 corr.

Il Luogotenente principe Hohenlohe: «Esordi dicendo che avrà l'onore di portare ai congressisti il saluto del Governo nella prima adunanza del congresso. Tuttavia non vuol mancare di associarsi alle nobili parole del podestà per dire ai congressisti quanto egli si compiacia di salutarli in questa città, la cui bellezza, nella sua veste primaverile, mostrerà loro come anche in un centro di vita economica ci sia posto per le ragioni e le sensazioni dell'estetica. Egli non è conosciuto dalla maggior parte dei convenuti. Ma in punto sicuro d'aver il loro unanime consentimento: nell'ingegnere all'uomo, il cui grande valore i congressisti

hanno riconosciuto con l'eleggerlo a loro presidente: a Guglielmo Singer (applausi fragorosissimi).»

Il Presidente del congresso Guglielmo Singer. Egli ringrazia tutti gli oratori per le attestazioni al lusinghiero verso la stampa. Rileva la importanza del convegno iniziato a Trieste, degna d'ammirazione universale, perché in essa la bellezza ammalietrice della natura gareggia con l'energia operosa del genio umano. Forge il saluto più caldo a questa fiorente città e a' suoi ospitali abitanti, rendendo grazie a tutte le autorità, corporazioni e alla stampa locale, che con le sue manifestazioni di simpatia per il congresso accrebbe l'attaccamento da tutti i giornalisti sentito per i loro fratelli. Rileva quindi l'importanza dell'azione intrapresa dai congressi internazionali della stampa, che con saldo ottimismo perseguono lo scopo di rendere solida la stampa in tutti i problemi che ne implicano l'onore e la dignità. Ricorda lo scetticismo dei primi anni, distrutto dai fatti. Ormai è unanime il convincimento che sarebbe una vera sciagura per l'umanità se l'amore alla propria patria, la difesa delle proprie idee politiche e filosofiche dovessero avere per conseguenza l'odio divoratore degli altri, la ingiustizia e l'egoismo sconfitto. Lasciando gli scettici in preda al loro scetticismo e gli ironisti alla loro ironia, l'oratore proclamava onore massimo della sua vita di aver contribuito con l'aiuto dei colleghi ad umanizzare gli interessi e ristabilire pace e concordia tra la stampa di tante nazioni. Conchiude brindando a Trieste e alle sue autorità.

Infine Ottorino Raimondi, che il „Piccolo“ designa quale suo „valoroso e brillante collega romano“, rivoltesi ai colleghi della stampa cittadina, ai cittadini di Trieste e al Podestà, disse che, d'incauto dei colleghi italiani, esprimeva nella comune nostra lingua italiana (i precedenti discorsi, meno quello del Podestà che fu detto in italiano, erano stati tenuti tutti in francese) il ringraziamento più fervido per l'accoglienza ricevuta e l'attestazione del più fervido affetto. Poi anzi il presidente aveva detto che i più eloquenti discorsi sono quelli fatti. Leggessero quindi gli italiani di Trieste nel cuore suo e dei colleghi. Conchiude dicendo che i colleghi della stampa italiana avevano voluto che fosse un rappresentante della stampa romana a portare il saluto italiano, perché Roma e Trieste furono nella storia; e saranno sempre anche nell'avvenire legate da infinite comunanze.

A buon intenditor bastano poche parole.

Il relatore del „Piccolo“ non dico, se anche questo discorso sia stato colmo di fragorosi applausi, ma aggiunge invece, secco, che frattanto si era avvicinata l'ora di partenza per Capodistria.

I congressisti vi sono partiti alle tre e mezza pomeridiana ed alle cinque e mezza a ripartirono. Calcolando l'andata e ritorno almeno un'ora, la visita dell'Esposizione, che ora dicono esclusivamente italiana, doveva essere ben breve, perché almeno altra mezza ora sarà stata perduta alla mensa. La Giunta provinciale dell'Istria voleva imitare anch'essa l'opulenta Trieste e diede un „suntuoso buffet“ ai congressisti, mentre sarebbe stato sufficiente un saluto, se volessi anche a nome dell'intera provincia, trattandosi di un congresso internazionale di uomini della stampa europea.

I membri del congresso, di cui parlavamo, hanno visitato giovedì anche la nostra città. Un riverente e cordiale saluto da parte del Comune era cosa doverosa e bene fatta.

Invece era anche qui superfluo, secondo noi, l'andar spendere qualche abbondante

paio di migliaia di Corone di denaro comunale, che . . . non si ha nemmeno per i più ventiti bisogni della popolazione!

Il Panificio calmere.

Quelli che per parata portano sulla bandiera il liberale postulato del suffragio universale, si sarebbero opposti con mani e piedi, se a qualche liberale genuino fosse balenata l'idea di introdurre il suffragio universale, anche nelle elezioni amministrative in Istria. Essi avrebbero portato in campo le argomentazioni, i monumenti romani, la inferiorità nostra, la loro forza steurale, cioè tutto quello che porterebbe la più nera reazione e la più stolido megalomania. Noi saremmo allora pastori e contadini, barbari insabili ai nobili uffici, ove si può anche rubare, basta soltanto avere le mani inguantate.

Ora invece, apriti cielo, siamo niente meno che capitalisti ed «sfamatori». E se la provvidenza non avesse creato il benefico calmere Panificio, ecco che avremmo fatto crepar di fame la nobile prosapia latina.

E siccome bisogna scrivere per le stampe Meneghine, i di cui mariti hanno diritto al voto, la conclusione è: Stringiti, popolo, intorno ai tuoi redentori che ti hanno istituito il «panificio» senza pretendere per se un centesimo di remunerazione. Se pagherai più caro, contribuirai alla . . . patria. E se il pre Cauzzi ti parlerà di «irregolarità» al panificio, gli risponderai, che è un bugiardo.

Eppure la cosa è tanto semplice e chiara ed in questioni del «manduco», il padre Dante ci entra quanto il «cavolo a merenda».

Noi abbiamo dimostrato con cifre che il panificio non potrà sostenersi e per le grandi spese di regia e per mancanza di cognizioni tecniche e di interesse personale nei direttori. A noi consta, che il Panificio ha concluso un contratto per la fornitura di rilevanti quantità di farina al prezzo di 44 corone per quintale, e come sarà allora possibile che il panificio, il quale produce al giorno la esigua quantità di 5 o 600 kilogrammi di pane, eserciti la funzione del calmere ed influisca sul ribasso dei prezzi, se gli altri pistori oggi comperano farina migliore a 40 corone, e da qui ad un mese la compereranno a 38 corone, senza calcolare il risparmio della costosa amministrazione, che succhia il Panificio. A meno che non si verifici nel Panificio il miracolo dei cinque pani.

È dunque una mistificazione il voler attribuire al Panificio il merito del ribasso del prezzo del pane sulla nostra piazza. Vero è invece il contrario. Il panificio non avrebbe ribassato mai il prezzo, perché egli deve già oggi vendere il pane al disotto del prezzo di costo.

E cosa farà il panificio da qui ad un mese, quando il pane si venderà a centesimi 35?

Noi lo abbiamo predetto. Giacché oggi non si carpiranno più sussidi dalla Provincia e dal Comune per mantenere galoppini spostati. Ci siamo, per dinci, oggi anche noi nelle Mangia-dore.

Il prossimo numero dell'«Omnibus» uscirà sabato 28. corr.

Visionari e redattori: Tiskara LAGINJA i DB. Odgovorni urednici: Jerko Maholić.

Mali oglasnik.

PRODAJU se škrinje (kašuni) u tiskari Laginja i dr., ul. Giulia br. 1.

Trgovcima i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj Narodnoj Tiskari Laginja i drug. mogu se dobiti razne trgovne i zapisničke knjige uz jeftinu cenu.

URARSKI NAUČNIK prima se odmah uz malu plaću. Upitati se u uredništvo.

Naučnik

za knjigotiskarsku struku prima se u nauk. Isti mora da je svršio dva razreda gimnazije ili realke te navršio 14 god. i potpunoma zdrav. Poblize upute u papirnici Laginja i drug., Pula, ulica Giulia 1.

H. O. VOGRIĆ
KAPELNIK

PULA
Via Barbacini, 5 II.
Podstupa glasovi i gvozdane privatni

Dr. L. NOVAK
specialista za porodjaje
i ženske bolesti.

Ordinira od 3—4

Via S. Policarpo I.

Vendesi un fondo in via
Medolino vis-à-vis delle
baracche Rismondo.

Rivolgersi all'

Antonio Udovčić
via Ciosuè Carducci 59.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5

PODRUŽNICA

Via Lissa broj 37.
Telefona broj 53.

Prodaja
svježeg kruha
3 puta na dan.

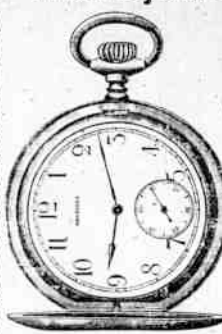
PRODAJE SE gradjevno
zemljište, vlastništvo
„Družbe sv. Ćirila i
Metoda“ u via Emo.

Za potanje obavijesti popitati se
u pisarni Dr. M. Laginje.

VENDESI fondo per fab-
brica di proprietà della
Società dei ss. Ćirillo e
Metodio, sito in v. Emo.

Per schiarimenti rivolgersi allo
Studio dell'Avv. Dr. M. Laginja.

Prvo i najveće skladište ura i zlatne robe.

Jorgov pravi pisanati sat u kovnom oklopu . . . K 9.-
Finli kovni sat s lancem . . . 6.-
Pravi srebrni remontoir sat s kausenima i lancem . . . 11.-
s dvostrukim poklopcem, osobito čvrst s lancem . . . 15.-
Pravi srebrni remontoir sat za gospodje, s kausenima . . . 10.-
dvostruki sa 3 srebrna poklopcem . . . 14.-
Srebrna Tula Ankers remontoir sat, finli, sa 3 srebrna poklopcem . . . 20.-
u pisanom oklopu, sa finim kovinskim brojkama, 15 rubina . . . 24.-
Pravi srebrni Ankers remontoir sat, 3 srebrna poklopcem s kausenima . . . 16.-
Zlatni sat za gospodu od K 42.- naprijed.
„Omega“ vrlo tačan sat u srebrnom oklopu . . . 36.-
Pravi 14 kar. zlatni remontoir sat za gospodu . . . 24.-
14 kar. zlatni vratni lanci s privjeskom . . . 16.-
K 18-20 30.- i više.
14 kar. Lorgnon-lanci 120 cm dugi . . . 48.-
60-70-80.- i više.
14 kar. zlatni lanci narukvice K 30-38-44-50.-
14 karat. zlatni lanci za gospodu K 32 40-50-60-80.

Pošteno Jamstvo.

ul. Sergia, 21. — K. JORGO - PULA — ul. Sergia, 21.

FILIP BARBALIĆ

PULA - Via Sissano, 3.

Preporuča svoje
solidno skladište
pokućstva.

Dodjite pa
ćete se
uvjeriti!

Raccomanda il suo
grande deposito
mobili.

Venite per
accertarsene!

NAJPRIKLADNIJI DAROVI
za krizmu i imendan!

POSTOVNO GOSPO! Uzi mali dar, brok, veliki promet, istodobno samo dobra reka.

Imati dobru ideju župu uru nije uvijek prikladno. Ipak za one, koji trebaju župu uru, a se je uz današnje prilike svakako praktična želja, ima samo takovu vrijednost, koja je doista pouzdana. Bole je ne imati uru, nego li tikava koja ne ide točno. To bra i pouzdana ura čuva do čete i nepouzdanost, netrpeljiv se boji da se se nepotrebno vrijeme stajman potroši. Isto tako, moći će se se ločno održavati.

Ali kako trebate takovu uru, to v m se na bolje preporučuje dobro poznate ure kao i ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA MOERIS i ORIGINAL ROSKOFF-PATENT od zlata, srebra, nikela i ocijli inuade uruveliki izbor na skladištu.

LUDW. MALITZKY nasljednik
EMIL F. UNTERWEGER
Utemeljeno 1897. — PULA, via Sergia 65.

Daje se eventualno i na ohrušno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura ušulica, budi je, briljantne i opitne stvari, i p troštine za poslenj. Pato tebe nimanu robu, to se drim cimanu dosta je kod naruže navedi vrst robe, i dobro jamstvo i preporuku taljem «vart na izabr.

Nagrada diploma za vlastite proizvode

ANT. DOMINIS

Via Marianna 7 — PULA — Vlastita kuća.

Bogno skladište finog i jeftino maslinovog ulja na malo i veliko te dalm. tinskog i istarskog vina na veliko.

Trgovina specerajke i kolonijalne robe te slan h riba, ob-
gubljena među obicinstvom u Pul i okolici.

PRODAJA NA MALO I VELIKO

Glavno zastupstvo LASTILA za cipele Družbe sv. Ćir i Met.

ŠIRITE I KUPUJTE OMNIBUS - DIFFONDETE L' OMNIBUS

Novi
fotografički
atelier
ERMINIO MIONI
ulica Sergia 67, III. kat.
Preuzima slikanje svakovrstnih skupina u i
izvan ateljea.
Povećava i umanjuje svaku vrst fotografija.
Preuzima izradbu fotografija na prijeske
i fotografije razglednice.
Podvorbba brza, cijene umjerene.

Slavenima grada i okolice
preporučamo našu krojačnicu
na
GLAVNOM TRGU, 6
(Piazza Foro Nr. 6)
koja je uvijek snabdivena
najmodernijom robom iz po-
najboljih tvornica sukna česke
i engleske.
Cijene su veoma umjerene,
a poslužba brza i solidna.
Ant. Klement, Pula
krojač.

GIACOMO ZUDICH
PULA
Via Giosuè Carducci, 57.
Najbolje
uredjena trgovina
željezne robe.
Veliko skladište
svakovrstnih
koža.
Najniže cijene.

ZVONIMIR TKALEC
PULA, via Siana, 25.
Glavno zastupstvo poznate
Volanijeve lužine za pranje
rublja.
Cijenike i spote na zahtjev franko.

Koncesionirana mehanička radionica
B. ROBAK - Pula
Via Abbazia broj 25
a od 15. maja u
Via Giulia b o j 5.

Preuzima uređenje potpunih kupatila, praoica
i kloseta, uvadje plinsko i električno svjetlo, vodo-
vode i električne zvonce.
Popravlja i presuđuje namještanje motora na plin
i benzín te sve radaje šaće a lude u mehaničku
struku. — Nadalje drži **veliko skladište**
luštera, mredica i inliaka za plin, električnih zvo-
naca, žarulja itd. itd.
Suoobrađaj u hrvatskom, českom, njemačkom
i talijanskom jeziku.
Cijene umjerene.

Pekarna finog peciva
3 put svježe na dan
Matej Dekleva
Via Veterani broj 1
PODRUŽNICA: Via Ospedale broj 7.
Telefona broj 53.
Prodaja finog brašna iz prvih mlinova uz umjerene cijene.

Austrijska
trgovina robe za gospodu i gospodje
„OLD ENGLAND“
(vlastnica ANTONIJA AHNE)
PULA, Via Sergia br. 47.
Rubenine u svakoj cieni, za gospodu i gospodje, vunene robe, ru-
kavica u velikom izboru, toaletne i galanterijske robe, parfema i
sapuna, mahala, bluza za gospodje, dolnjih sukna (Japons) i pre-
gaća, potrebe za odore, kravata za gospodu i gospodje, steznika,
kišobrana, galoša itd. itd.

Ustanovljena 1891.
Istarska Posujilnica u Puli
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu
otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 0/0
čisto bez ikakvog odbitka.

Najveće i jedino domaće skladište pokućstva
A. Žunić i dr. - Pula
via Giosuè Carducci, 10.
Vlastita brusiona mramora.
Tapetarska radionica.